02143010

Népi kézműves (Kékfestő)

szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzéseket megalapozó programkövetelmény

0. A javaslatot tevő adatai

a) természetes személy esetén:
- név:
- lakcím:
- e-mail cím:
- telefonszám:

b) nem természetes személy esetén:
- név: **oktatásért felelős miniszter**
- jogi személy működési formája (cégforma):
- székhely:
- képviseletre (cégjegyzésre) jogosult személy neve:
- képviseletre (cégjegyzésre) jogosult személy telefonszáma:
- képviseletre (cégjegyzésre) jogosult személy e-mail címe:
- kapcsolattartásra kijelölt természetes személy neve:
- kapcsolattartásra kijelölt természetes személy telefonszáma:
- kapcsolattartásra kijelölt természetes személy e-mail címe:

1. A programkövetelmény, illetve az ennek alapján szervezhető szakmai képzés

1.1. megnevezése: Népi kézműves (Kékfestő)
1.2. besorolása a képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR) szerinti kód alapján: 0214

2. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés

2.1. megnevezése: Népi kézműves (Kékfestő)
2.2. szintjének besorolása
2.2.1. az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerint: 3
2.2.2. a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerint: 3
2.2.3. a Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 3

3. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés és az azzal betölthető munkakör vagy végezhető tevékenység kapcsolata, összefüggése

Nem releváns

4. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása:

A Népi kézműves (Kékfestő) a Kárpát-medence magyar és nemzetiségi népi kézművességén belül a kékfestés szakma területén megfelelő kompetenciával rendelkezik a hagyományos technikák, technológiák, a motívum és formakincs táji specifikus, anyanyelvi szintű elsajátítása révén, természetes anyagokat felhasználva mai, korszerű használati és dísztárgyak, ajándéktárgyak elkészítésére.

A szakképesítéssel rendelkező képes:

- mestersége területén a Kárpát – medence magyar, és nemzetiségi hagyományos népi kézművesség forma- , díszítményvilágának ismeretében hiteles, a XXI. század környezet, lakás és viseletkultúrájának megfelelő funkcionális kézműves tárgyakat létrehozni
- mesterségét érdeklődők számára bemutatni
- kézműves vállalkozást működtetni

Kékfestő: A népművészet hagyományait, a népi kézműves, ezen belül kiemelten a kékfestés tárgyalkotás és a díszítőművészet funkcionális és esztétikai törvényszerűségeit alapul vevő, egyben korunk igényeihez igazodó, a mai tárgy- és környezetkultúrába szervesen illeszkedő kékfestő termékkészítés.

A szakképesítéssel rendelkező képes:

- kékfestő tárgyalkotó tevékenységében a népművészeti örökségünk, a kékfestő hagyományok továbbéltetésére
- használni a hagyományos alapanyagokat és kékfestési technikákat
- a népi kézművesség, a kékfestészet követelményei, a megrendelő igényei és a mai kor elvárásai közötti összhang megteremtésére
- önálló és igényes munkavégzésre a tervezéstől a kivitelezésig
- a technológiai folyamatok, az anyag- és eszközszükséglet meghatározására
- szakszerű, balesetmentes eszközhasználatra

5. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítéshez szükséges képzési tartalom szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatti állása

Nem áll szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatt

6. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti feltételek:

6.1. Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
6.2. Szakmai előképzettség: -
6.3. Egészségügyi alkalmassági követelmény: -
6.4. Szakmai gyakorlat időtartama: -

7. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés elvégzéséhez szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszáma: (Amennyiben a programkövetelmény modulszerű felépítésű, a minimális óraszám a modulonként meghatározott minimális, a maximális óraszám a modulonként meghatározott maximális óraszámok összege.)

7.1. Minimális óraszáma iskolarendszeren kívül: 800 óra
7.2. Maximális óraszáma iskolarendszeren kívül: 1000 óra
7.3. Iskolai rendszerű képzésben: a kerettanterv szerinti óraszám

8. A szakmai követelmények leírása

8.1. Programkövetelmény-modul neve: Népi kézműves vállalkozás működtetése
Programkövetelmény-modul sorszáma: 1
Programkövetelmény-modul kompetenciáinak elsajátításához szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszáma:

- Minimális óraszám: 100
- Maximális óraszám: 150

Képzési forma: Csoportos
Egyéni felkészítés
Távoktatás

Tudás	Képesség	Felelősség	Autonómia
Ismeri a népművészet, néprajz alapjait. Tisztában van a művészettörténeti stíluskorszakokkal, szellemi és tárgyi sajátosságaival.	Képes a tanultakat összefüggésében látni. Képes folyamatosan bővíteni szakmai, művészeti, néprajzi ismereteit	Mindig szem előtt tartja a tanultak alapján a stílusjegyek megfelelő alkalmazását.	Alkotó módon és önállóan alkalmazza ismereteit és alakítja ki saját stílusát.
Ismeri és érti a különböző társadalmi rétegek hagyományos környezetének és tárgykultúrájának változásaiból adódó összefüggéseket.	Hagyományőrző rendezvényeket látogat Képes tájékozódni szakmai fejlődésének lehetőségeiről – szakmai pályázatok, továbbképzések, szakmai fórumok, érdekképviseleti szervezetek, - különféle szakmai rangok, címek (Népművészet Ifjú Mestere, Népi iparművész) megszerzésének módjáról	Mindig szem előtt tartja a tanultak alapján a stílusjegyek megfelelő alkalmazását.	Alkotó módon és önállóan alkalmazza ismereteit és alakítja ki saját stílusát.
Ismeri a műhely, műhelygaléria létrehozásának törvényességi, szakmai szempontjait, valamint berendezésének munkavédelmi, környezetvédelmi, látványossági, szakmai szempontok szerinti kiala-	A tanultak alkalmazásával képes kialakítani, berendezni műhelyét, műhelygalériáját	A munkavégzés során szem előtt tartja a kitűzött célokat és elvárásokat.	Önállóan képes munkáját végezni, a felmerülő akadályokat elhárítja.

kítását;			
Tisztában van a raktár kialakításának és működtetésének szabályaival;	Képes kialakítani és kezelni raktárát.	A munkavégzés során szem előtt tartja a kitűzött célokat és elvárásokat.	Önállóan képes munkáját végezni, a felmerülő akadályokat elhárítja.
Ismeri a vállalkozási formákat, a vállalkozás létrehozásának, működtetésének szabályait;	Képes vállalkozást indítani és működtetni.	A munkavégzés során szem előtt tartja a kitűzött célokat és elvárásokat.	Önállóan képes munkáját végezni, a felmerülő akadályokat elhárítja.
Érti a piackutatás és marketing alapjait; Ismeri a költségkalkuláció, árképzés, üzleti terv, SWOT - analízis fogalmakat és érti ezek alkalmazását;	Képes kialakítani értékesítési csatornáit. A tanultak alkalmazásával képes költségkalkulációt, árkalkulációt készíteni, alapanyag szükségletet számolni, üzleti tervet készíteni	Felelősséggel alkalmazza a tanultakat.	Önállóan képes munkáját végezni, a felmerülő problémákat kezeli.
Ismeri a kivitelezési- és műhelyrajz készítésének alapjait, egyezményes jeleit, pontos használatukat;	Munkájában megvalósítja a szerzett tudásanyagot.	Elkötelezetten alkalmazza a tanultakat és felelősséget vállal az elvégzett munkáért.	Önállóan képes munkáját végezni, a felmerülő problémákat kezeli.
Tisztában van a népi kézművesség termékeinek értékesítési formáival, lehetőségeivel, a szerzői jog szabályaival.	Kiépíti, létrehozza saját arculatát, promóciós anyagokat, cégért készít	Felelősséggel alkalmazza a tanultakat.	Önállóan képes munkáját végezni, a felmerülő akadályokat elhárítja.
Ismeri jelentős alkotók kiemelkedő alkotásait;	Figyelemmel kíséri a kortárs kézművesek tevékenységét	Nyitott és érzékeny a modern stílusokra és felelősséggel kezeli a megismerteket.	Önállóan képes munkáját végezni.
Ismeri az alapanyagokat és azok beszerzésének lehetőségeit	Képes tájékozódni az alapanyag beszerzés lehetőségeiről. A hagyományos mintakincs alapján az alapanyag, forma, funkció és a díszítmény harmonikus egységét alkalmazva alkot.	A munkavégzés során szem előtt tartja a kitűzött célokat és elvárásokat.	Önállóan képes munkáját végezni, a felmerülő problémákat megoldja.
Tisztában van a munka-, baleset-, és tűzvédelem alapjaival	Gondoskodik munkavédelmi szabályok betartásáról és baleset megelőzésről.	Felelősséggel törekszik az előírások jogszabály szerinti alkalmazására.	Önállóan képes munkáját végezni.

8.2. Programkövetelmény-modul neve: Kékfestő
Programkövetelmény-modul sorszáma: 2
Programkövetelmény-modul kompetenciáinak elsajátításához szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszáma:

- Minimális óraszám: 700
- Maximális óraszám: 850

Képzési forma: Csoportos
Egyéni felkészítés

Tudás	Képesség	Felelősség	Autonómia
Ismeri a Kárpát-medence legjelentősebb kékfestő műhelyeinek, tájegységeinek kékfestő kultúráját.	Képes munkáin alkalmazni a Kárpát-medence legfontosabb magyar és nemzetiségi kékfestő kultúráját, azok technikáit, motívumkincsét, színvilágát, stílusát, szerkezetét, a felhasználható alapanyagokat, nyomóducokat.	Nyitott a kultúrtörténeti ismeretek bővítésére.	A szakmai és néprajzi hagyományok ismeretével, azok szabályait betartva önállóan alkot.
Ismeri a viseletek és lakástextilek kékfestő kultúráját, annak történeti fejlődését.	Rendelkezik megfelelő mennyiségű mintakinccsel, melyet dokumentál mintagyűjtemény formájában.	Értékként tekint a tanult anyagok helyes alkalmazására.	A hagyományok tiszteletével önállóan alakítja ki saját stílusát.
Ismeri a kékfestés csoportosítását, a festési technikát, stílus szerint.	Az elérhető hiteles minta források ismeretében kiválasztja a megfelelő mintát a kékfestőhöz.	Törekszik az anyag, stílus, minta és funkció szerves egységére munkája során.	Önállóan értelmez, alkotó módon alkalmazza ismereteit és alakítja ki saját stílusát
Ismeri a kékfestés stílusrendszerét, lehetséges mai alkalmazási területeit lakás textileken, viseleteken, azok kiegészítőin.	Képes kiválasztani és beszerezni a szükséges alapanyagokat, festékeket, segédeszközöket és eszközöket.	Törekszik a minőségi munkavégzésre és igényes kivitelezésre.	Felelősséget vállal munkájáért.
Ismeri a tervek, műhelyrajzok értelmezését, készítésének módját. Tisztában van az alkalmazott motívumok megrajzolásával, műhelyrajz, sablon készítésével.	Megtervezi és elhelyezi a mintát az alapanyagon a funkciónak megfelelően.	Törekszik a pontos, precíz feladatmegoldásra.	Önállóan, a hagyományokat tiszteletben tartva készít egyszerűbb minta- és forma és látványterveket.
Ismeri a tervezett anyagszükségletek pontos kiszámítását.	Képes tudása alapján a megfelelő anyagválasztásra, valamint a munkájához szükséges anyagszükséglet felmérésére.	Felelősséggel tervezi adott feladathoz az anyagszükségletet, figyel a gazdaságosságra.	Önállóan képes munkáját végezni és a felmerülő problémákat kezelni.
Ismeri a kézi és gépi mintázás helyét és kapcsolatát a teljes körű kézi textildíszítésben.	Kézi mintázást készít a megfelelő műveleti sorrendben, a megfelelő eszközök kiválasztásával. Gépi mintázással, valamint a magyar paraszti kékfestőkultúrához köthető gépi technikákat és motívum kincset alkalmazza.	Nyitott a tanult és megtapasztalt anyagok mellett új anyagok megismerésére és használatára.	Önállóan választja ki a munkájához szükséges anyagokat és az annak feldolgozásához szükséges megfelelő technológiát.
Az elvégzendő munkafolyamat műveletekre bontása, azok sorrendjének meghatározása Az alkalmazandó technikák megállapítása, kiviteli mód meghatározása	Képes meghatározni a tárgykészítés munkafolyamatának sorrendjét. Kiválasztja a gépi mintázáshoz megfelelő alap és segédanyagokat, eszközöket és segédeszközöket.	Az adott tárgy kivitelezése során szem előtt tartja az adott anyagra vonatkozó technológiai előírásokat.	Önállóan képes munkáját végezni és a felmerülő problémákat kezelni.
Ismeri a munkahely, eszközök, gépek előkészítésének módját, karbantartásukat, pontos beállításukat, az üzembiztonság betartá-	Betartja a műhelymunka szabályait, az eszközhasználati és munkavédelmi előírásokat.	Elkötelezett a munkakörnyezetére és az előírásokra tudatosan figyel.	Felelősséggel betartja a termékkészítésre vonatkozó munkabiztonsági előírásokat.

sát.			
Ismeri a minőségellenőrzés szempontjait a termék eladásra való előkészítésének elemeit, szabályait. A tervek dokumentációját.	Képes ellenőrizni a termék minőségét, előkészíteni a terméket eladásra, Tervdokumentációt készíteni.	Törekszik az eladásra szánt termék, valamint a dokumentációjának minél tökéletesebb előkészítésére.	Felelősséggel végzi önállóan munkáját.

9. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés társadalmi-gazdasági hasznosíthatóságának bemutatása (munkaerő-piaci relevanciája):

2018-ban az UNESCO Kulturális Világörökség Reprezentatív Listájára is felkerült szakma fenntartása is biztosított. A helyi örökségek részét képezi, és a helyben megtermelt alapanyagokkal a helyi turizmust és ezzel a megélhetést is szolgálja. Megőrzi a magyar nyelvterület néprajzi és szakmai hagyományait. Funkcionális, de magas esztétikai értékű tárgyakat állít elő.

10. A képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírása

10.1. Személyi feltételek: Az egyes vizsgatevékenységek lebonyolításában a hatályos köznevelésről, illetve a szakképzésről szóló törvények előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

10.2. Tárgyi feltételek: Felszerelt kékfestő műhely, amely rendelkezik kézi és gépi mintázáshoz szükséges eszközökkel, festőberendezéssel, és minden olyan egyéb eszközökkel, amik a feladat elvégzéséhez szükségesek.

10.3. Vizsgatevékenységek részletes leírása

Megnevezése	**Időtartama**	**Egyes vizsgatételek és feladatok bemutatása**	**A mérés módszere**	**Az értékelés szempontjai**	**Súlyozása százalékos arányban kifejezve a vizsga egészének értékelésében**	**Egyéb követelmények**
Szóbeli vizsgatevékenység	45 perc	Népi kézműves kékfestő vizsgatételek, melyek tükrözik a képzés alatt elsajátított szakmai tudást	szóbeli	Értékelés érdemjeggyel, a központi vizsgatételhez mellékelt értékelő lap segítségével	25 %	
A) Gyakorlati vizsgafeladat	a képzés utolsó negyedében készül	5 db kékfestő anyag. Tartalmaznia kell legalább 1 db két színnel mintázott kékfestő terítőt, mely a sváb kultúra minta kincsét alkalmazza és minimális mérete két négyzetméter.	vizsga remek	Értékelés érdemjeggyel a képző intézmény által készített értékelő lap szerint.	50 %	vizsga kiállítás, a vizsgaremekek bemutatása a vizsgán
B) Gyakorlati vizsga-	a képzés	A vizsgaremekek dokumentációja, raj-	írásbeli, rajzos dokumentáció	Értékelés érdemjeggyel	10%	dokumentáció bemutatása a

feladat	utolsó negyedében készül	zokkal, fotókkal, a vizsgaremekek leírásával		a képző intézmény által készített értékelő lap szerint.		vizsgán
C) Gyakorlati vizsgafeladat	90 perc	Előre megtervezett munkadarab mintázása és festése a vizsgabizottság előtt. Minimális méret:4m x 80 cm-nek megfelelő	gyakorlat	Értékelés érdemjeggyel a képző intézmény által készített értékelő lap szerint	15 %	Az elkészült fennálló tárgyak értékelése forma, díszítmény, minőség, használhatóság alapján

10.4. A képesítő vizsga egészének értékelése:

A képesítő vizsga egyes vizsgatevékenységeihez rendelt vizsgafeladatok érdemjegye az elért %-os teljesítmények alapján:

81 - 100% jeles (5)
71 - 80% jó (4)
61 - 70% közepes (3)
51 - 60% elégséges (2)
0 - 50% elégtelen (1)

A képesítő vizsga osztályzatát a vizsgafeladatonként elért érdemjegyek vizsgafeladat értékelési arányával súlyozott átlaga alapján kerekítve, az általános szabályok szerint kell meghatározni.

Sikertelen a képesítő vizsga, ha annak bármelyik vizsgatevékenységéhez rendelt vizsgafeladatának érdemjegye elégtelen (1).

Javítóvizsga esetén csak az elégtelenre, illetve pótlóvizsga esetén csak az igazoltan nem teljesített vizsgatevékenység ismétlése szükséges.

10.5. A képesítő vizsga menetének leírása:

10.5.1. A vizsgára bocsátás feltételei:

Iskolarendszeren kívüli képzésben a modulzáró vizsga eredményes letétele.

Iskolai rendszerű képzésben az évfolyam teljesítését igazoló bizonyítványban foglaltak szerint teljesített tantárgyak - a Népi kézműves (Kékfestő) szakképesítés kerettantervben meghatározottak szerint - egyenértékűek az adott követelménymodulhoz tartozó modulzáró vizsga teljesítésével.

Igazolt szakmai gyakorlat – Annak igazolása, hogy a szakmai gyakorlaton a képzés idejének minimálisan a 80%-ban részt vett. Ezt a szakmai gyakorlatot vezető igazolja.

Iskolarendszeren kívüli képzés esetén, 80 óra.

Iskolarendszerű képzés:

Három éves képzés esetén, az első és a második évfolyamot követően 70 és 70 óra.
Két évfolyamos képzés esetén az első évfolyamot követően 80 óra.

Vizsgaremek, elkészítése: Olyan termékek, amelyeket maga választ ki, és ezek elkészítésére a szakmai gyakorlat utolsó negyedévében van lehetősége, amelyekkel igazolja a szakmai hozzáértését, és hogy rendelkezik olyan képességekkel, melyekkel kékfestővé válhat.

Vizsgaremek szakmai leírásának elkészítése: A vizsgaremek(-ek) elkészítésének módját a tervezéstől a kész termékek bemutatásáig képes dokumentálni, szakmailag megfogalmazni a tevékenységeinek a sorát. Készülhet nyomtatva, vagy digitálisan is.

10.5.2. Gyakorlati vizsgatevékenység

A) Gyakorlati vizsgafeladat: A népi kézműves vizsgaremek kiállítási körülmények között történő bemutatása.

B) Gyakorlati vizsgafeladat: A vizsgaremek szakmai leírásának, a rajzoknak, a vizsgaremekek, néprajzi hátterének, technológiájának bemutatása.

Az A) és B) gyakorlati vizsgafeladat értékelési súlyaránya 50% + 10%

C) Gyakorlati vizsgafeladat: A tárgyalkotó tevékenységre jellemző technológia részfolyamatainak elkészítése műhely körülmények közt, a gyakorlati vizsga meghatározott ideje alatt.

A vizsgafeladat ismertetése:

Előre megtervezett munkadarab mintázása és festése a vizsgabizottság előtt. Minimális méret: 4m x 80 cm-nek megfelelő

A képesítő gyakorlati vizsgatevékenység lebonyolítása: A gyakorlati vizsgafeladatok sorrendje meghatározott. A) gyakorlati vizsgafeladattal kezdődik, majd B) és C) vizsgafeladat következik. Valamennyi vizsgafeladat előtt rendelkezésre áll a vizsgázó számára 5 perc felkészülési idő, amely idő alatt a vizsgázó ellenőrizheti eszközeit.

A vizsgafeladat időtartama: 90 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 15 %

10.5.3. Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat ismertetése: A szóbeli vizsgatevékenység vizsgakérdései a programkövetelmény témaköreinek mindegyikét tartalmazza

A Népi kézműves (Kékfestő) szakmatörténeti, néprajzi, anyagismereti, szakmai ismereti, technológiai, munkavédelmi elméleti tudásanyagának, valamint a népi vállalkozás működtetéséhez kapcsolódó ismeretek bemutatása.

A vizsgafeladat időtartama: 45 perc (felkészülési idő 30 perc, válaszadási idő 15 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 25 %

10.6. A képesítő vizsgán használható segédeszközök és használatuk részletes szabályai:

A szóbeli vizsgát lehetőség szerint, a vizsgaremekek kiállítási termében kerül megrendezésre. A szóbeli tételek tartalmazzák a segédanyagokra vonatkozó információt.
A gyakorlati vizsga a szakmai műhelyben történik. A mintázáshoz a műhely biztosítja az alapanyagokat, vásznat, mintázó pépet, nyomódúcot, kézi eszközöket. A festéshez szintén a műhely biztosítja a festéktörzset, festőkádat, kézi eszközöket. A mintázott, valamint a festett mintadarabok a vizsgázó birtokába kerülnek.

11. A képzés megszervezéséhez szükséges tárgyi feltételek, berendezések, szerszámok, gépek, alapanyagok

11.1 Berendezési tárgyak

- mintázó asztal
- pépmártó asztal
- szárító és felhúzó fa
- vizes blokk
- Festőkádak (indigós és indantrén)
- ráfok
- savas kádak
- Perotin mintázógép
- szerelő asztal
- Mángorló, vagy kalander
- keményítő gép
- fűthető üstök (klf.méretben)

11.2. Szerszámok, eszközök

- mintadúcok
- kézi mosókefék
- vonalzók
- íróeszközök
- hűtőpálcák
- keverőbotok
- cseppfogó edények
- bakok
- időmérő órák
- vödrök, műanyag dézsák
- nedvesítő rácsok
- villáskulcs garnitúra

11.3. Tervezőeszközök, szakirodalom

- Mérőeszközök (pl. vonalzók, mérőszalagok)
- Az elméleti és gyakorlati oktatást segítő szemléltető eszközök
- Rajzeszközök (pl.jegyzetek, ceruzák, vonalzók)
- Szakmai és néprajzi könyvek, albumok, mintagyűjtemények

11.4. Alapanyagok

- Különböző minőségű, feldolgozottságú és színű vászon

11.5. Segédanyagok, kellékek

- A kékfestéshez szükséges segédanyagok
- A kékfestő tárgyak adjusztálásához szükséges eszközök (pl. vasaló, állvány, varróeszközök, szárítók)